

Reactie op internetconsultatie vrijstelling leerplicht bij richtingsbezwaren.

Het eerste wat mij opvalt bij het lezen van dit voorstel is dat het geheel geschreven is vanuit schoolperspectief zonder er rekening mee te houden hoe fundamenteel anders thuisonderwijs is. De input van de thuisonderwijsorganisaties meenemen in het opstellen van een wetsvoorstel zou zeer waardevol zijn geweest en zie ik helaas niet terug. Een gemiste kans als het doel van deze wetswijziging kwaliteitsbevordering zou zijn.

Zoals de wet er tot op heden eruitzag werd er strikt een beroep gedaan op bezwaren tegen de richting van scholen. Waarbij elk vermoeden van een inrichtingsbezwaar opgepakt werd om ouders te vervolgen. Zelfs het uitspreken van bijkomende voordelen van thuisonderwijs ten opzichte van schoolonderwijs is daar in het verleden aanleiding toe geweest. Het vooraf uitgebreid moeten aantonen hoe ons onderwijs er inhoudelijk uit ziet, met alle unieke, flexibele en bij uitstek in maatwerk vormgegeven aspecten, zou in de tweede fase (het beroep op richtingsbezwaar) aangegrepen kunnen worden om deze te verwerpen. Ik ben er erg bezorgd over hoe dit in de praktijk zal gaan werken en zie dat gebruik maken van ons recht op vrijstelling hiermee in gevaar komt.

Uit internationaal onderzoek blijkt dat (taal)onderwijs het beste gegeven wordt in de moedertaal. De initiële taalontwikkeling verloopt optimaal als deze in de taal die men het beste beheerst wordt geleerd. Met deze verworven taal als basis is daarna makkelijker en beter een nieuwe taal aan te leren. De eis dat (vrijwel) al het onderwijs in het Nederlands gegeven zou moeten worden draagt op geen enkele manier bij aan de kwaliteit ervan. Op school is het met 30 kinderen in de klas niet haalbaar ieder kind in de moedertaal les te geven. Bij thuisonderwijs is die optimale mogelijkheid er wel. Deze mogelijkheid beperken doet geen enkel kind recht.

Het recht op eigen taal is daarnaast vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Aangezien bij thuisonderwijs er geen scheiding is tussen het gezinsleven en het onderwijs wordt een inbreuk gedaan op dit recht.

Ik lees in het wetsvoorstel diverse beperkende bepalingen ten aanzien van de personen die het thuisonderwijs verzorgen. Evenals beperkingen in tijd en plaats waar er onderwijs gegeven moet worden. Hierin is terug te lezen dat er geen inzicht bestaat in de unieke en eigentijdse wijze van onderwijs geven zoals thuisonderwijs dat is.

Niet alleen wij ouders zijn betrokken bij dit onderwijs, maar ook vele andere mensen in de directe leefomgeving. Onze kinderen staan midden in de maatschappij en leren op elk moment van de dag en op elke plaats. Wij gaan erop uit en ontmoeten andere mensen. Niet alleen incidenteel zoals in het wetsvoorstel toegestaan is, maar op structurele basis. Dit is een fundamentele waarde voor ons. Een rijke leeromgeving is veel uitgebreider dan de eigen woning en binnen traditionele "schooltijden". Iedere eis op dit vlak is een beperking die de ontwikkeling van onze kinderen in de weg staat.

Het toe moeten laten van een onderwijsinspecteur in de privéwoning op straffe van uitsluiting is een grote inbreuk op de privacy van ouders en kind. De eigen woning moet voor elk kind een veilige omgeving zijn. Het betreden ervan door overheidsfunctionarissen is daar een inbreuk op en onaanvaardbaar.

Zo is ook een verplicht gesprek met een leerplichtambtenaar en eventuele andere volwassenen voor een kind van 4 jaar zeer belastend (er hangt veel vanaf!) en een inbreuk op de veiligheid en privacy.

Voor wat betreft verplichte toetsen op 6-, 9- en 12-jarige leeftijd is mij niet duidelijk of dit summatief of formatief toetsen betreft. Formatief toetsen doen wij op dagelijkse basis. Door middel van mondelinge reflectie en het observeren van mijn kind kan ik onmiddellijk bijsturen en het flexibele lesplan aanpassen. Dit formeel maken is een overbodige administratieve last en voortgang kan middels een portfolio een meer compleet beeld geven. Zou het echter summatief toetsen betreffen, dan geeft dit gezien de consequenties (namelijk uitsluiting van thuisonderwijs of mogelijk verscherpt toezicht) een onacceptabel grote psychische druk op het jonge kind dat zich hier uiteraard scherp van bewust is. Het toe moeten werken naar toetsresultaten is niet bevorderlijk voor de inhoud of kwaliteit van het onderwijs.

Het maken van een onderwijsplan is acceptabel mits er voldoende kennis is over thuisonderwijs en het flexibele karakter ervan kan worden gewaarborgd. Een ontwikkeling verloopt per definitie sprongsgewijs en asynchroon. Het is belangrijk om te allen tijde in te kunnen springen op zowel de actualiteit als de individuele interesses van het kind. Ook hier is het essentieel om de unieke mogelijkheden die thuisonderwijs biedt de ruimte te laten.

Samenvattend is het wetsvoorstel in de huidige vorm voor ons als thuisonderwijzers niet acceptabel en niet werkbaar. Het doet geen recht aan de unieke, eigentijdse en flexibele vorm van onderwijs waar onze kinderen zo wel bij varen.

Dat thuisonderwijs na schoolgang niet toegestaan blijft is een gemiste kans voor veel kinderen die daar baat bij zouden hebben, zoveel is in de afgelopen periode wel duidelijk geworden.

Overleg met het werkveld en de thuisonderwijsorganisaties om meer kennis op te doen over thuisonderwijs en het grote fundamentele verschil met schoolonderwijs lijkt ons zeer gewenst.

drs. S.A.M. Put-Buil